

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

VI. Prima propositio probatur, quod B. Augustinus ante Presbyteratu[m] fuerit purus Laicus, nec alicuius Regularis instituti, vel Ordinis professor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

presbyteratum fuit merus, & purus laicus, nec alicuius regularis ordinis, seu instituti professor, nec habitum Monasticum, aut Eremiticum indutus.

CAPVT SEXTVM.

Primapropositioprobat. Quod Beatus Augustinus ante presbyteratum fuerit purus laicus, nec alicuius regularis instituti, vel Ordinis professor.

I. Vbi Possidius, quadragenarius B. Augustini discipulus, totam peritiam vitam ipsius Augustini post illius baptismum in tria tempora diuiserit, & singulas res gestas per singula tempora recensuerit apertissime testatus fuit, illum a tempore suscepti baptismi, usque ad presbyteratum laicum, & inter laicos vixisse, id habes aperte non solum ex cap. 28. in verbis supra recitatis, cum ait, illum sub finem vite suae omnes libros a se editos recensere voluisse, siue quos primo tempore conuersionis suae adhuc laicus siue quos presbyter, siue quos Episcopus dictauerat, sed ex cap. 4. eiusdem historiae, in quo factum illud memoratum narrans, quando a populo Hipponensi apprehensus, & S. Valerio Episcopo praesentatus, licet inuitus, presbyter fuit ordinatus, dum ipse securus, & quid futurum esset, ignarus in populo staret, subiungit Possidius. Solebat autem laici, ut vobis dicebat, ab eis tantum Ecclesiae, quae non haberent Episcopos, suam obstringere praesentiam, cum ergo tenetur, & ut in talibus consuetum est, Episcopo ordinandum obtulisset. Ipse quidem Augustinus in lib. de Bono persequitur, se libros de libero arbitrio, cum adhuc esset laicus scripsisse. Porro si vsque ad presbyteratum laicus vixit, quod nullus nisi negando apertissima testimonia Possidij, & ipsius Augustini negare potest, quamam specie veritatis affirmari poterit, illum vel Monachum, vel Eremitam alicuius certi Ordinis, vel instituti regularis professorem ante presbyteratum extitisse?

II. Vbi huius argumenti nititur Marquez, suum Coriolani secutus, eludere in dicto lib. c. 6. §. 2. dicens. B. Augustinum ante presbyteratum appellatum laicum, non quod non esset verus Monachus: sed quia sub nomine laicorum tunc temporis comprehendebantur Eremitae, ac Monachi, quia nondum vsus in Ecclesia obtinuerat, ut Monachi ad sacros Ordines promouerentur, & ideo non numerabantur inter clericos, sed inter laicos: sicut modo Conuersi Religiosorum, quia non recipiuntur in Religionibus, ut promouantur ad Clericatum, vocantur laici, cum tamen sint veri Religiosi, seu Regulares, quam responsonem confirmat duplici au-

toritate ipsius B. Augustini, prima est in lib. 1. Retract. cap. 21. vbi ait, causam, propter quam motus fuit ad scribendum librum de opere Monachorum, hanc extitisse. Quia (inquit) inter laicos inferiorum propositi existerent, ceperunt tamen uelosa ceratamina, glossae ille inter laicos inferioris propositi, i. inter Monachos, qui erant laici apud Carthaginem. Altera est in lib. 2. Retractat. cap. 30. vbi in principio ita scribit. Inter ea misa sunt mihi a quibusdam fratribus, laici quidem, sed diuinarum eloquiorum studij scripta nuda. Et contendit ille, nomine istorum laicorum intelligendos esse Monachos, siue Eremitas, quia Augustinus vocat illos fratres.

Sed haec interpretatio videtur apertissime contra ipsammet Augustinum & contra auctoritatem omnium Sanctorum Patrum & totius Ecclesiae a temporibus Apostolorum vsque ad hanc diem. Nam ut demum conuersos Religiosorum, quia ad S. Ordines non promouentur, consueuisse nonnunquam ob defectum vocabulorum impropria quadam, & abusua nuncupatione laicorum nomine appellari, cum de vera interpretatione, & intelligentia verborum, vel nominum, quibus Sancti Patres in suis scriptis vtuntur, quaestio agitur, illa non ex vsu loquendi plebis ignora, & vulgariam petenda est, sed vel ex etymologijs & proprio modo significandi ipsorum verborum, aut nominum, aut certe ex communi vsu totius Ecclesiae, & ipsorum Patrum, secundum quem talibus verbis, vel nominibus ipsi vt consueuerunt, at siue etymologiam huius nominis, laicus, attendas, siue communem vsum, quo non solum D. Augustinus, sed tota Ecclesia Dei a temporibus Apostolorum vsque in praesens hoc eodem nomine vt consuevit, inuenies nunquam, sub nomine laicorum siue monachos, siue alios regularium ordinum comprehensos professos fuisse: imo inuenies semper, & plusquam semper Monachos a laicis, & laicos a Monachis tum professione, & habitu, tum etiam nomine e regione distinctos. Et quidem si etymologiam huius nominis, laicus, attendamus, quis nesciat, sub hoc nomine, laicus, non solum non comprehenduntur Monachos, sed a significato illius penitus excludi? Nam laicus, teste D. Hieron in cap. Duo, 12. q. 1. vbi ex instituto hanc sententiam dirimit, & laicos a Monachis distinguit, dicitur a verbo graeco laos, quod significat idem, quod Populus, quasi popularis, & vulgari, siue de populo, & de communi plebe. E contrario vero Monachus, si vocis etymon attendamus, idem significat, quod segregatus, vel singularis, qui vitam a popularibus segregata, & singulari ducit ex D. Dionysij cap. 6. de Ecclesiastica Hierarchia, ex Conc. Niceno, cuius verba referuntur in cap. Placuit il. 6. q. 1. & ex decreto Eugenij secundi relato ibid. cap. Placuit il. 2. ex D. Hieronymo in Epistola 13. ad Paulinum, cuius etiam verba referuntur ibid. in cap. si cupis, vbi ait, si cupis esse, quod dicitur, Monachus: solus, quid facis in vrbibus? quare ex hoc capite non solum non po-

test

test accipi hac interpretatio, quam quibus verbis Possidij, ac etiam B. Augustini commodo tribuit, sed vt penitus corrigat huius nominis laicus ex plodenda sua reiectione.

III. O Stendum nunc est, Sanctae quam Monachos, siue regularium cuiuscumque illi essent ordinis, sub nullo comprehendisse, aut comprehendisse imo ipsos laicos a Monachis, siue quosque alios regulares a laicis, & distinctis nominibus illos, & notare voluisse, praesertim Augustinos circa tempora ipsius Augustini si mirum sit, quod audeat dicere, tempore Augustini monachos sub nomine laicorum comprehendi consueuisse. Primum igitur profero ex Dionysio cap. 6. Ecclesiam enim tres ordines fidelium in Ecclesia constituit, Supremum, qui est Sacerdos, cuius est deo uter plebis, seu laicorum, qui est Monachorum: Quos Monachos distinctos esse, & pro talibus inueniendos esse ostendet, in 3. par. eiusdem scribit. in fine vero omnium sacerdos ad deum struam communem vocat, apertum fatetur, qui sic consumatur est, si ad Monachicum institutum veraciter venit, non modo conseruare sacrum se ipsum verum, sed non in uentem, ad communionem sancti spiritum accesserunt, ut in eorum, quae per eorum angustiam sententia fuerunt, alio quod pulcherrimo ad communionem diuinae participationem. Haec ille ex quibus vides, quod dum populus fidelis medijs inter se & alios purgantes, & purgandos, qui si chumeni: vel apostatae, vel similes: ita esse medios inter deuotum, & fidelem ipsos Sacerdotes purgantes. Vide totum, in quo prolixius de hoc agit.

Secundum, & tertium testimonium dei, & Eusebij Pontificum, & referuntur laicos, & cap. laici 2. q. 7. vbi prohibentur testimonium ferre contra Clericos: quod eiusdem conuersionis, & nolunt castitatem imitari, vbi sub nomine laicorum non posse comprehenduntur monachos, nam illi testimonem, & castitatem clericorum non tabantur, sed etiam solemnium voto profitentur. Quartum testimonium est S. Concilij primi, Canone 76. vbi dicit: vt Religiosi, qui, tum Moniales habeant aliam indumentum, & res, quam habent laici, & tondent caput in rana, & emant se. ecce tibi, qui cincti in rana a laicis distinctos ostendebant, ex dispositione S. Concilij alium similem canonem Concilij refert Gratianus in cap. Placuit 16. q. 1.

Quintum testimonium est Chryso-

lib. 1.

test accipi hæc interpretatio, quam hic Theologus verbis Possidij, ac etiam B. Augustini pro suo commodo tribuit; sed vti penitus contraria etymologia huius nominis laicis explodenda est, & prorsus rejicienda.

III. **O**scendendum nunc est, Sanctos Patres nunquam Monachos, siue regulariter profectos, cuiuscumque illi essent ordinis, sub nomine laicorum comprehendisse, aut comprehendere voluisse: sed in ipsos laicos à Monachis, & Monachos, siue quosque alios regulares à laicis semper distinguisse, & distinctis nominibus illos comprehendere, & notare voluisse, præsertim Augustinum, & alios circa tempora ipsius Augustini scribentes: vt mirum sit, quod audeant dicere, temporibus Beati Augustini monachos sub nomine laicorum comprehendere consueuisse. Primum igitur testimonium præfero ex Dionysio cap. 6. Ecclesiast. Hierar. ibi enim tres ordines fidelium in Ecclesia militanti constituit, Supremum, qui est Sacerdotum, & infimum, qui est deutor plicibus, seu laicorum, & medium, qui est Monachorum: Quos Monachos, vt à laicis distinctos esse, & pro talibus in Ecclesia habendos esse ostendit, in 3. par. eiusdem capituli ita scribit, *in fine vero omnium sacerdotum ad diuinam ita instruitur communione vocat, aperte satù infuans est, qui se conuocant ut est, si ad Monachicum, & singulare institutum veraciter venit, non modo contemplatorem fore locorum secundum se ipsum retinam, siue medi ordinem in matrem, ad communionem sanctissimorum signorum accipit, verum in eorum, qua percipit, Sacramentum augustinore scientia fretum, alio quam Sanctus populus modo ad communionem diuine participationem admittendum.* Hæc ille, ex quibus vides, quemadmodum populus fidelis medius est inter Sacerdotes, & alios purgantes, & purgandos, qui sunt vel catechumeni, vel apostatae, vel similes: ita monachos esse medios inter deuotos, & fidelem populum, & ipsos Sacerdotes purgantes. Vide totum illud capitulum, in quo prolixius de hoc agit.

Secundum, & tertium testimonium sunt Anacleti, & Eusebij Pontificum, & referuntur in cap. laicos, & cap. laici 2. q. 7. vbi prohibentur laici testimonium ferre contra Clericos: quia non sunt eiusdem conuersationis, & nolunt castitatem illorum imitari. vbi sub nomine laicorum apparet, nõ posse comprehendere monachos, nam illi conuersationem, & castitatem clericorum non solum imitabantur, sed etiam solemniter voto profitebantur.

Quartum testimonium est S. Concilij Niceni primi, Canone 76. vbi dicit: *Vt Religiosum Monachorum Moniales habeant alia indumenta, & alios mores, quam habent laici, & tondent caput in modum corvæ, & emgant se, ecce tibi, qui cincti incedebant, se à laicis distinctos ostendebant, ex dispositione huius S. Concilij alium similem canonem eiusdem Concilij refert Gratianus in cap. Placuit il primo 16. q. 1.*

Quintum testimonium est Chrysostomi lib. 3.

Lib. I.

contra impugnatores vitæ Monachicæ per totum, vbi ex instituto Monachos à laicis distinguit, & habetur in tomo 5. & homil. 40. imperfecti in Mart. vbi exponens illa verba cap. 25. *Qui ex duobus fecit voluntatem patris, ait, & melior est laicus, qui in prima facie secularem vitam profectus, se vera autem complectitur spirituales, quam Sacerdos, qui in prima quidem facie profectus vitam spirituales, & vbi vides, apud Chrysostomum nomine laicorum illos accipi: qui secularem vitam profectus, quæ constans est acceptio illius nominis apud Chrysostomum, vt videre est homil. 43. eiusdem libri in princ. & homil. 44. paulo ante medium, & alibi.*

IV. **S**extum est B. Hieronymi, & refertur in cap. Duo. 12. q. 1. qui canon quoniam sufficit ad nostrum intentum plane conuincendum, cum sit tanti authoris, & contemporanei ipsius Beati Augustini, illique saltem per literas notissimis, illum hic ex integro inserendum esse iudicauit. *Duo, inquit, sunt genera Christianorum. Est autem vnum genus, quod manipatum est diuino officio, & beatum contemplationi, & orationi, ab omni strepitu temporalium cessare conuenit, vt sunt Clerici & Deo deuoti, videlicet conuersi: ceteros enim graecè, latine for. inde huiusmodi homines vocantur Clerici, id est sorte electi, omnes enim Deus in suos elegit: hi namque sunt Reges, id est se, & alios montibus regentes, & ita in Deo regnam habent, & hoc designat corona in capite. Hanc coronam habent ab institutione Romana Ecclesia in signum regni, quod in Christo expectatur. Basso vero capitis est temporalium omnium depositio. Illi enim vili, & vestitu contenti, nullam inter se proprietatem habentes, debent habere omnia communia. Aliud vero genus est Christianorum, vt sunt laici: laos enim graecè est populus latine, hu licet temporalia possidere, sed non nisi ad vsum, nihil enim miserius est, quam propter numerum Deum contemnere. Hu concessum est vxorem ducere, terram colere, inter virum & virum indicare, causas agere, oblationes super altari ponere, decimas reddere: & ita saluari poterunt, si vitia tamen benefacendo eritauerint. hæc Diuus Hieronymus, ex quibus habes, temporibus illius non solum nomine laicorum non consueuisse accipi monachos: sed ab illius significatione penitus atque penitus exclusos, sicut vnum oppositorum excluditur à significatione nominis alterius oppositi, vt v. g. aqua excluditur à significatione nominis ignis, vel e contra. Et quamquam glossa ibid. per Deo deuotos, seu conuersos non intelligat Monachos, sed conuersos, qui modo sunt in Religionibus, quiq; ad Clericatum non admittuntur, quos dicit, posse habere proprium, & vxores ducere, in qua re multipliciter errat, primò quia si per Deo deuotos non intelliguntur Monachi, illi temporibus B. Hieronymi non erant in coetu fidelium, quia neque in primo, neque in secundo ordine, qui totum genus Christianorum diuidebant. secundò quia conuersi*

B

verè

vere profitentur, nec possunt habere propriū, nec uxores ducere. Tamen hoc non infirmat, sed potius confirmat id, quod dicimus, quod temporibus B. Hieronymi nomen laicorum non extendebatur ad Monachos, nec illi sub eo nomine veniebant: quia si sub nomine laicorum non veniebant Deo deuoti, & conuersi, qui non profitentur, & proprium habere poterant, quanto minus Monachi, qui castitatem profitebantur, & alia vota, & omnibus bonis renuntiabant, & sine proprio vivebant, sicut Clerici? & si nomine laicorum D. Hieronymus dicit, illos tunc accipi consueuisse, qui temporalia bona possidebant, causas inter virum, & viri audiebant, uxores ducebant, quomodo poterant Monachi sub nomine laicorum comprehendī. quibus illa omnia reuogantur?

Septimum testimonium est eiusdem Augustini, ex quo veram interpretationem suarum sententiarum petere debemus, in loco ab ipso Ioan. Marquez allegato ex lib. 2. Retract. cap. 21. vbi causam reddens, quare illum mouerat ad scribendum librum de opere Monachorum inquit: *vt de opere Monachorum librum conscriberem, illam necessitas compulset, quod cum apud Carthaginem monasteria esse suspiceretur, alij se sua manibus transferre, obtemperantes Apostoli: alij vero ita ex obligationibus religiosorum vivere volebant, vt nihil operantes, vnde necessaria, vel haberi, vel supplerent, sed potius implere preceptum Evangelicum exultarent, atque iactarent, vbi Dominus ait, respicite volatilia celi, & siliā agri. Vnde etiam inter alios quos in seruium proposui laicos, sed tamen in seruium existerē operantes, vnde necessaria, vel haberi, vel supplerent, sed potius implere preceptum Evangelicum exultarent, atque iactarent, vbi Dominus ait, respicite volatilia celi, & siliā agri. Vnde etiam inter alios quos in seruium proposui laicos, sed tamen in seruium existerē operantes, vnde necessaria, vel haberi, vel supplerent, sed potius implere preceptum Evangelicum exultarent, atque iactarent, vbi Dominus ait, respicite volatilia celi, & siliā agri.* Vnde etiam inter alios quos in seruium proposui laicos, sed tamen in seruium existerē operantes, vnde necessaria, vel haberi, vel supplerent, sed potius implere preceptum Evangelicum exultarent, atque iactarent, vbi Dominus ait, respicite volatilia celi, & siliā agri.

irant, non solum non reprehendimus, sed etiam iustificā accipimus &c. vbi vides, sine dubio illum de secularibus loqui, non de Monachis.

Octauum est eiusdem Augustini lib. 2. de Anima, & e us origine, vbi de Vincentio Victore loquens ait, *vt caput suum illius senex, & laici presbyter osculatus &c.* Nonnum eiusdem in ferm. 49. de verbis Domini, vbi omnes Ecclesiasticos contra distinguit à laicis. *Quid igitur putatis, inquit, istos dicere, de quibus dicitur, que dicant facite: quia vt vera à falsi laici dicitur. Laicus enim qui vult bene vivere, cū attendere clericum malum, quod sibi dicit? Dominus dicit, quod dicunt facite &c.* Decimum in sermone leuicō de communi vita Clericorum, quem habuit ad populum, vt illius murmuraciones aduersus suos religiosos clericos compesceret, vbi inter alia de quodam prædio Victorianensi verba faciens, quod Hipponenses laici causabantur, Barnabam Clericum regularem contra suum institutum possedisse. *Paratus inquit, est Presbyter, vt alium constituat, qui de fructibus fratribus reddat, ex numero vestro sit aliquis, cui has committam, ex numero ipsorum, qui ad nos talia perulerunt &c.* & infra: *de fundo Victorianensi ego rogo, ego hortor, ego peto, vt si quis religiosus est, fide agat, & exhibeat Ecclesie istam operam, vt cito debitum reddam. Quod si nemo de laicis fuerit inuentus, ego propono aliam, si illic non accedat. ecclesiis, quos intelligat Augustinus nomine laicorum etiam religiosorum, non Monachos, non Clericos, sed populares, & seculares: vt iustum, ne dicit superfluum, sit, velle in hac re declaranda diutius immorari.*

Vndecimum testimonium est Stricij Papæ in Epistola prima ad Imerium cap. 10. & 13. nam in dictis locis agens de admittendis ad Clericatum, distincte agit primo de ijs, qui ex laicis clerici fieri volunt, & hoc in cap. 10. deinde de ijs, qui ex Monachis assumendi sunt ad Clericatum, & hoc in cap. 13. & singulorum condiciones distincte, & in distinctis locis prescribit, quod solum testimonium sufficere possit ad ostendendum, quod etiam eo tempore, quo nondum Monachi ad ordines admittentur, distincti tum re, tum nomine ab ipsis laicis erant, & pro talibus habebantur, nec sub nomine laicorum comprehendebantur: nam Stricij primus fuit, qui dispensauit cum Monachis, vt ad ordines promoverentur.

Duodecimum est Concil. Chalcedon quod celebratum fuit viginti annis post obitum B. Augustini, cuius verba referuntur in cap. Quidam Monachorum 18. q. 2. vbi similiter distinguuntur Clerici laici, & Monachi, in illis verbis: *Siquidem fuerint clerici, pro personarum ordinatione subiacent condemnationibus Canonum; si vero laici, vel Monachi fuerint, communione priuentur.*

Decimum tertium est Leonis Primi, sub quo celebratum fuit dictum Concilium, & referuntur in cap. ad iudicium 16. q. 1. vbi sic habet. *Ad iudicium*

illud etiam, quod nobis propter improbandam Monachorum religionem vestra verba Vicariis nostris: & hoc specialiter statum Domini Sacerdotes nullum audeat prædicare, siue laicus ille sit, qui cuiuslibet gloriatur. Ex hoc textu habetur, quod tempora Leonis primi Monachi non erant, quāuis Stricij dispensasset eum necessitate Ecclesiarum aliqui illorum cur ad clericatum: vnde subiunguntur nomenclationes sicut laici, & tamen distincti.

Decimum quartum est Stephanus Epistola 2. cap. 9. cuius verba referuntur in cap. laici 16. q. 7. licet ex Eualio Sydicatur: *Laici quoque quantumuis religiosi Ecclesiasticis in facultatibus aliquid d'ipone quam aternitatem saculis. Scimus dilectissimi per carnales spirituales solent persequi, & per laicos quantumuis religiosos non Monachos, tum quia laici vocantur non tum quia Monachis data est facultas de bonis suorum Monasteriorum, tantum inter bona Ecclesiastica, sicut Monachi computantur inter personarum, & ab initio semper gauis sunt personarum Ecclesiasticarum.*

Decimum quintum est Concilij Hispanici S. Isidorus, & referuntur in cap. 7. vbi renouatur decretum Concilij quod laici non possint constitui Vicarii Episcoporum, & sunt hæc illius verba: *in laicorum Vicarium esse Episcoporum Ecclesiasticarum. hinc habes, temporum Hispanensis & Chalcedon laicorum seculares personas intelligi.*

Aliam numeram testimonia ad idem sententiarum Pontificum, tum nimirum:

Decimum sextum ex D. Gregorio referuntur in c. indicatum 89. d. vbi laicos seculares.

Decimum septimum Calisti Papæ principum, vel laicorum. 16. q. 7. vbi eos confundit cum secularibus.

Decimum octauum Gregorij VII. in deinceps, cum sequenti eadem causa & vbi prohibentur personæ Ecclesiasticas suas Ecclesias, vel dignitates de manibus laicis vero exponit personas seculares, & quod per laicos concordat autor sermone ad Eremitas 1. c. 2. *Non intrat per alium ad Ecclesiam, nisi potestatem intrat, & quod per laicos personas seculares, antecedentia verba. Qui faceret emerit, vel seculari poterit curare &c.* quod testimonium apud autoritatem irrefragabilem habere debet.

Decimum nonum Alexandri Papæ per laicos ead. causa, & quaestione, vbi p

illud etiam, quod nobis propter improbitatem quorundam Monachorum religioni vestra verbo mandatu per Vicarios nostros: & hoc specialiter statuentes, ut preter Dominum Sacerdotes nullus audeat predicare, siue Monachus, siue laicus ille sit, qui cuiuslibet scientie nomine glorietur. Ex hoc textu habetur, quod vsque ad tempora Leonis primi Monachi non erant Clerici, quamuis Siricius dispensasset cum illis, ut pro necessitate Ecclesiarum aliqui illorum assumerentur ad clericatum: vnde subiunguntur excommunicationi sicut laici, & tamen distinguuntur a laicis.

Decimumquartum est Stephani Papae Primi epistola 2. cap. 9. cuius verba referuntur etiam in cap. laicis 16. q. 7. licet ex Eulatio Syracusano, vbi dicitur: *Laici quoque quantumuis religiosi nulla de Ecclesiasticis facultatibus aliquod sponendi leguntur. vnam autem a faculta. Securus delectationi, quia semper carnales spirituales solent persequi &c.* vbi vides, per laicos quantumuis religiosos non intelligi Monachos, tum quia laici vocantur homines carnales: tum quia Monachis data est facultas disponendi de bonis suorum Monasteriorum, quae computantur inter bona Ecclesiastica, sicut etiam ipsi Monachi computantur inter personas Ecclesiasticas, & ab initio semper gausi sunt privilegijs personarum Ecclesiasticarum.

Decimumquintum est Concilij Hispanensis, cui interfuit S. Ildorus, & refertur cap. in nona. 16. q. 7. vbi renouatur decretum Concilij Chalcedon. quod laici non possint constitui Vicarij, siue coadiutori Episcoporum, & sunt haec illius verba. *Indignum est cum laicum Vicarium esse Episcopi, & seculari in Ecclesiasticis hinc habes, temporibus Conciliorum Hispanensis & Chalcedonensis nomine laicorum seculares personas intelligi consueuisse.*

Alia innumera testimonia ad idem afferri possent recentiorum Pontificum, & Conciliorum nimirum:

Decimum sextum ex D. Gregorio Primo, quod refertur in c. indicatum 89. d. vbi laicos vocat personas seculares.

Decimum septimum Calisti Papae in cap. si quis principum, vel laicorum. 16. q. 7. vbi similiter laicos confundit cum secularibus.

Decimum octauum Gregorij VII. in cap. Si quis deinceps, cum sequenti eadem causa & questione, vbi prohibentur personae Ecclesiasticae accipere suas Ecclesias, vel dignitates de manu laicorum, per laicos vero exponit personas seculares. Concordat autor sermorum ad Eremitas serm. 37. dicens. *Non intrat per ostium ad Ecclesiam, qui per laicalem potestatem intrat.* & quod per laicos intelligat personas seculares, antecedentia verba indicant. *Qui sacranctum emittit, vel seculari potentia pro se procurant &c.* quod testimonium apud Marquez autoritatem irrefragabilem habere debet.

Decimum nonum Alexandri Papae II. in cap. per laicos ead. causa, & quaestione, vbi prohibet, ne

quis accipiat per laicos Ecclesiam, vel etiam habitum monachi.

Vigesimalum Paschalis II. in cap. si quis Clericus ibid. vbi dicitur: *Si quis Clericus, Abbas, vel Monachus per laicos Ecclesias obtinuerit. secundum Canones Apostolorum, & Antiocheni Concilij capitulum excommunicationi subiacet.* vbi vides, etiam temporibus Apostolorum, & Concilij Antiocheni, Monachos aequè distinctos fuisse a laicis, sicut a Clericis.

Vigesimalum primum Leonis Papae IV. in cap. contra Sanctorem ibidem. vbi laicos cum saecularibus confundit.

Vigesimalum secundum Urbani II. in cap. Decimas ibid. vbi dicitur: *Decimas, & Ecclesias a laico Monachi non suscipiant, absque voluntate Episcoporum.*

Vigesimalum tertium in cap. Ecclesia S. Mariae de Constitutionibus, vbi dicitur: *Laici quantumuis religiosi super rebus Ecclesiasticis nulla est auctoritas facienda.* quod de Monachis non posset verificari.

Vigesimalum quartum in cap. secundum instituta. Ne Clerici, vel Monachi, vbi dicitur: *Secundum instituta praedecessorum nostrorum sub interminatione anathematis prohibemus, ne Monachi a Clericis, vel laicis suam in re firmam habeant, neque laici Ecclesias ad firmam teneant.*

Vigesimalum quintum est Siricij Papae in Epistola ad vniuersos Orthodoxos cap. 2. & 3. vbi distinguit Monachos a laicis, & prohibet primo, ne Monachi ante annum 30. possint ordinari clerici: deinde ne ordinentur Sacerdotes, nisi mature aetatis, postea vero cap. 3. prohibet, ne laici immediate ordinentur Sacerdotes, quod testimonium sub falso nomine Ciriaci allegauit pro se, verius contra se Ludouicus de Angelis lib. 4. de vita Augustini, c. 8. ad probandum, quod Augustinus ante presbyteratum non erat laicus. vide infra cap. 36.

Ex suprascriptis auctoritatibus constat, quod nomine laicorum Sancti Patres, & Concilia non conseruerunt comprehendere Monachos, imò semper Monachos a laicis distinguere soliti sunt, & nomine laicorum in more habuerunt intelligere personas seculares contra distinctas ab Ecclesiasticis, siue Clericis, siue Monachis, aut Deo deuotis, aut conuersis, aut Coenobitis, aut Eremitis, quocumque illi nomine nuncupentur, dummodo sint personae verè Ecclesiasticae, vel Clerici, vel regulares.

Quocirca cum dicat Possidius, (quinimò ipse Augustinus) ipsum Augustinum toto tempore vitae suae ante presbyteratum fuisse laicum, vanum, & falsum, ne plus dicam, videtur dicere, illum fuisse Monachum, vel Eremitam, accepto nomine Eremita pro persona verè regulari. Alioquin si fuit verè regularis, proferant mihi aduersarij testimonia fide digna, vel ex B. Augustino, vel ex alijs probatis auctoribus, praesertim illorum, vel superiorum temporum, quibus probent, quod aliquando vel Augustinus, vel alij Patres, & Con-

ci lia illorum temporum sub nomine laicorum intellexerunt Monachos, siue Eremitas, qui tamen regulares essent (nam de Eremitis incerti habitus, & sedis, quales nunc etiam multi vagantur, non loquimur.) Sane nos viginti quinque adduximus, quibus non poterunt respondere, nec contradicere omnes aduersarij nostri. Proferant illi duo, aut tria, aut in ore duorum, aut trium testium flet omne verbum. Sed per Dei gratiam spero, quod nunquam proferent, sicut nec protulerunt: Nam duo illa, quae protulerunt ex libris Retractionum, frigida nimis sunt.

Siquidem ad primum sumptum ex 2. Retractat. cap. 21. dico, per laicos inferioris propositi non debere, nec posse intelligi Monachos, sed seculares ciues Carthaginenses, qui pro suis studijs diuisi in duas partes, sicut diuisi erant ipsi Monachi, quidam vni parti, quidam alij adhaerebant. & verba textus adeo plana sunt, vt vel ipse Marquez à veritate coactus id libentissimè concesserit cap. 5. §. 5. vt videas, illum non bona fide egisse, cum infra cap. eod. §. 11. ad contradicendum Canonici regularibus, & veritati, illa eadem verba Monachis applicauit.

Ad aliud etiam sumptum ex eod. lib. cap. 30. vellem scire ab hoc auctore, vnde accepit, laicos illos, de quibus ibi Augustinus loquitur, Eremitas fuisse, vel Monachos. Quia, inquit, Augustinus vocat illos fratres. at quoties Augustinus, & alij, fratres compellant, quos laicos & seculares fuisse constantissimum est, & filios, & uxores habuisse? Sed de hac re inferius plura dicenda sunt. nunc sufficit nobis ostendisse, B. Augustinum toto tempore vsque ad presbyteratum laicum, vel secularem inter laicos vixisse, & quod nomine laicorum temporibus praefertim B. Augustini ipsi Monachi, vel Eremitae minimè comprehenderentur.

CAPVT SEPTIMVM.

Quòd B. Augustinus vitam Monasticam, aut Eremiticam non assumpserit, priusquam ex Italia in Africam rediret.

I. Scendimus vniuersali ratione. Beatum Augustinum ante suum presbyteratum laicalem vitam, non autem regularem, cum laicis, & inter laicos durasse. Nunc operae precium erit, eandem veritatè per descensum ad particularia confirmare. Nam si ante presbyteratum assumpsit habitum, & institutum Monasticum, siue Eremiticum, vt nonnulli affirmant, vel assumpsit illud in Italia, priusquam rediret in Africam, vel post reditum suum in Africam ad propriam do-

num, & agros. Ego verò ostendam, neque in Italia, neque in Africa illum ante presbyteratum saltem, huiusmodi habitum, vel institutum assumpsisse. primum in hoc capite, secundum in sequenti probabo. Et vt à primo incipiam. Si Beatus Augustinus in Italia huiusmodi habitum, & institutum assumpsit, monstrandum est, vbi illud assumpsit, & quando, & à quibus. Respondetur à defensoribus contrariae sententiae per sequentes assertiones.

Prima assertio: B. Augustinus statim post baptismum indutus fuit cuculla nigra, & praecinctus zona pellicea ad differentiam Monachorum.

Secunda, Beatus Augustinus indutus illo habitu Monastico, perrexit ad Sanctum Simplicianum, & vixit cum illo in Monasterio, in quo erant fratres iuxta institutum Pauli primi Eremitae viuentes, integro anno ferè cum dimidio.

Tertia, cum illi fratres ferè in libertate viuere, B. Augustinus ex praeepto Simpliciani primò inter illos instituit, vt vitam Apostolicam pariter tenerent, & nihil inter eos diceretur proprium.

Quarta, Beatus Augustinus Mediolano descendens & per Hetruriam transiens, visitauit Eremitas in Monte Pisano degentes, cum illis vixit, & duas priores regulas eis tradidit.

Quinta, Beatus Augustinus inde profectus iuit ad Centum cellas, ibique Monasterium Eremitarum fundauit sub inuocatione Sanctissimae Trinitatis, & Eremitis ibidem congregatis regulam tradidit: ibi etiam libros de Trinitate inchoauit.

Sexta, post mortem Matris B. Augustinus reuersus est ex ostijs Tiberinis ad Centum cellas, ibique per annum commoratus est, antequam in Africam rediret.

Iste omnes assertiones videri possunt apud Coriolanum in defensorio, tum in prima parte, tum etiam in secunda in chronica sui Ordinis, in qua summam illas perstringit, cui ceteri omnes sui instituti professores sine contradictione subscribunt; & eliciuntur expressè ex Epistola Valerij Hippontensis, ex sermone B. Ambrosij, Epistola Sigberti, sermonibus ad eremitas, & D. Antonino in vltimo cap. suae Chronicae §. 2. Quas assertiones si ostenderimus falsas esse, non ex veris historijs, sed turbidis fontibus haullas, consequenter probatum erit, quòd B. Augustinus ante suum reditum in Africam nunquam fuerit Monachus, siue Eremita nec cuculla nigra indutus, nec zona pellicea praecinctus, vt à quibusdam assertitur, & praedicatur, id verò probabitur primò rationibus cõmuniibus, deinde particularibus. Primo namque cum professio vitae Monasticae res grauis sit, & ordinum regularium institutio inter praecipua Sanctorum opera numeretur, si B. Augustinus in Italia Monasticum coluisset, aut etiam ordinem monasticum, siue vt volunt, eremiticum fundasset, vix ac ne vix quidè credibile foret, quòd B. Possidius, qui tanti Patris vitam, mores, & res praecclare gestas notauit, tanti operis oblitus fuisset, & illud silentio texisset: ad

do vix

do vix credibile foret, quin ipse Augustinus libris confessionum, vel alibi in suis aliquo pacto non meminisset, cum aetate eorum minoris momenti meminisset gustinus, neque Possidius eiusmodi facta etiam monasticae professionis vllibi neque qui contra asserunt, locum diem indicare poterunt, in quo vltima talis vitae ab eo in Italia acta meminam ex Volterrano, cum Coriolanus perire in autoribus ad hoc probandum laborauerint. omnes quotquot apocryphis iudicati sunt, vt infra videri potest, & nullus autor idoneus tur coniectura hinc sumitur, B. Augustinum suum in Africam, Monachatum minime fuisse. nec videtur fatuus rationis declinandam, illud refert Coriolanus multa confidentia scriptum ex negatiuis desumptum non potest nimè verum esse, cum de his aliocum liceret nobis pro nostra constringere & somnare, dummodo raris aut illorum temporum, quorum serentur, minime contradicemus: utia, quòd Troiano Bello Reges Gallorum praesentes fuerint: quòd illorum multo plures fuerint, quam quibus ab historicis numerantur. Et certe si ex negatiuis, cum de historia agitur, cur vnum Mundum à Deo creatum plures Mundos? cur dicimus, vnum tantum vniuersale totam terram obrutum diluuià? cur septem tantum credimur menta à Christo instituta, non decem nam neque diuina Scriptura negat, plures Deo creatos, neque multiplex diluuium neque dicit, septem tantum sacramenta fuisse instituta. Porro si Catholicè concludunt, vnicum mundum à Deo vnicum diluuium vniuersale, & septem sacramenta à Christo instituta, quia dicitur, plures mundos creatos, aut plures diluuijs, aut plura sacramenta, quam seculo instituta, cur etiam non licebit Augustinum non fuisse Monachum, vt quia neque ipse Augustinus, nec Possidius vitam scripsit, neque aliquis autor id rari idoneus de hoc aliquid scripsit: sed quot de hac re scripserunt neotericis autoritatibus, & qui manifestè falsitatem tur, vt in sequentibus patebit.

III. Deinde qui asserunt, B. Augustinum, vel in Hetruria vitam Eremiticam huic fundamento potissimum nitentem Augustinus baptizatus fuerit, non qui raris suae trigesimo tertio, vti res sceleratis suae trigesimo, in quo fundam est illos omnes conuenire, quippe quod